

رد صلاحیت گسترده داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی

ف.ز.: اما این پشتیبانی قاطع چند ساعتی دوام نیاورد و روز بعد محمد خاتمی در جلسه غیر علنی و غیر رسمی مجلس از نمایندگان خواست به تحصن خود پایان دهند تا به مذاکرات در جریان بین رئیس مجلس و رئیس جمهوری از یک طرف و شورای نگهبان و رهبر جمهوری اسلامی از طرف دیگر، لطمه ای وارد نشود. محمد خاتمی در حالی پایان دادن به تحصن و مذاکرات را به عنوان راه حل پیشنهاد می‌کرد که ساعاتی پیش برخی از نمایندگان مذاکرات پشت پرده را بی‌خاصیت خوانده بودند.

یک نماینده متحصن: شما ملت رشید ایران به خوبی واقفید گفتگو همواره به عنوان یکی از روشهای اساسی مورد توجه اصلاح طلبان در پیشبرد امور بوده است. اما گفتگو لوازم و اقتضائاتی دارد که اگر طرفین بدان پایبند نباشند، آن چنان که تجربه نشان داده است، نمی‌توان به کارآمدی آن امید چندانی داشت. ماجرای خفت بار قتل‌های زنجیره‌ای و بی‌سرانجام ماندن آن، نتیجه گفتگوهای بی‌حاصل است.

ف.ز.: درخواست محمد خاتمی از نمایندگان برای پایان دادن به تحصن خود، با دستور آیت‌الله خامنه‌ای به شورای نگهبان مبنی بر رد نکردن صلاحیت نمایندگان کنونی مجلس، آنان را در موقعیت دشواری قرار داد.

آیت‌الله سید علی خامنه‌ای (رهبر جمهوری اسلامی): در مورد نمایندگان مجلس هم من یک مطلبی را عرض کردم، پیغام دادم یعنی به جناب آقای جنتی. پای این مطلب هم من ایستاده‌ام، این هیچ شبهه هم ندارد به نظر من. شما این جا جای استصحاب است مادامی که خلافتش ثابت بشود. یعنی شما نگوئید ما آن وقت یقین نداشتیم. نه، آن وقت بالاخره حمل بر صحت کنید. جایی هم که شک دارید هم عمل خودتان را، آن‌هایی که بوده‌اید، و هم عمل دیگران را، آن‌هایی که نبوده‌اند در آن دوره، حمل بر صحت کنند و صلاحیتش را جاری کنند. این‌هایی که آمده‌اند با احراز آمده‌اند، مگر آن‌هایی که خلافتش ثابت می‌شود. خوب، اگر خلافتش ثابت شد، به حرف هیچ کس گوش نکنید. البته هیچ توصیه نمی‌کنم به این که در مقابل گردن کلفتی کسی کوتاه بیایید.

ف.ز.: آیت‌الله خامنه‌ای در دستور خود به شورای نگهبان، با اشاره به به گفته او «گردن کلفتی» برخی از نمایندگان، عملاً نمایندگان را به دو دسته تقسیم کرد که این خود کوششی دیگر برای تفرقه در صفوف نمایندگان معترض بود. آیت‌الله خامنه‌ای با دستور فراقانونی خود به شورای نگهبان، در عین حال از این شورا خواست قانون را بی‌چون و چرا اجرا کنند. این دستور آیت‌الله خامنه‌ای هم نمایندگان متحصن در مجلس را در شرایط دشواری قرار داد، و هم توانست تا حدودی از فشارهای بین‌المللی بر جناح محافظه کار و رهبری جمهوری اسلامی بکاهد. موضوع اولین میژگرد ما که انتخابات دوره هفتم مجلس شورای اسلامی است، بررسی ویژگی‌های شرایط حاکم بر این انتخابات و موقعیت دو جناح حکومتی است.

فریدون زرنگار (رادیفردا): کمتر از پنج هفته مانده به انتخابات دوره هفتم مجلس شورای اسلامی و با پایان یافتن مهلت اعتراض به رد صلاحیت‌ها، درگیری بین دو جناح اصلاح طلب و محافظه کار بر سر سیاست شورای نگهبان و رد صلاحیت داوطلبین نمایندگی وارد مرحله نهایی خود می‌شود.

اگرچه این بازی رد صلاحیت‌ها و اعتراض به رد صلاحیت شدگان، در همه انتخاباتی که تاکنون در جمهوری اسلامی برگزار شده‌اند، بخشی از فرایند انتخابات بوده است و پدیده تازه‌ای نیست؛ اما این بار اعتراض شماری از نمایندگان اصلاح طلب در شکل تحصن و روزه سیاسی در مجلس شورای اسلامی ابعاد تازه‌ای به درگیری دو جناح بخشیده است.

اصلاح طلبان که در دوره‌های پیشین از پشتوانه‌های گسترده مردمی، به‌ویژه از طرف جوانان، دانشجویان، و زنان، برخوردار بوده‌اند، اکنون یکه و تنها و برای نجات زندگی سیاسی خود و احیانا پیشگیری از تعقیب و پیگرد خود پس از پایان دوره نمایندگی، آخرین توان خود را به کار گرفته‌اند.

از سوی دیگر محافظه کاران، که امید فراوانی به پیروزی خود در انتخابات دارند، در مقابل حرکت تحصن تا حدودی غافلگیر شده‌اند، به‌ویژه این که تحصن شماری از نمایندگان بازتاب گسترده‌ای در سطح جهان پیدا کرد و محافظه کاران قدرتمند را به عقب نشینی واداشت.

در این میان حرکت اعتراضی نمایندگان مجلس جنبه متشتت اصلاح طلبان را بیش از پیش دچار آشفتگی کرد و از همه بیشتر محمد خاتمی را در برابر چالش‌های بزرگ قرار داد. محمد خاتمی پس از تحصن نمایندگان و تهدید استانداران به استعفا، ضمن مرزبندی خود با تندروهای اصلاح طلب، جدیتر از پیش به حمایت از همکاران خود پرداخت.

حجت‌الاسلام سید محمد خاتمی (رئیس جمهوری اسلامی): بنده بیش از همه در مقابل کسانی که به نحوه افراطی برخورد کرده‌اند و سوء استفاده از شعار بنده کرده‌اند یا از دوم خرداد چیز کرده‌اند، برخورد کرده‌ام. مملکت باید در مسیر اعتدال برود، مردم رشد دارند. بنده همین جا هم اعلام می‌کنم راه ما راه حرکت در چهارچوب قانون اساسی، راه استقرار نظام جمهوری اسلامی با همه اجزاء و ابعادش است. هم اسلامیت و هم جمهوریت باید محفوظ بماند. آقا من این جا اعلام می‌کنم: معیارهایی که رهبری فرموده‌اند و بارها به من گفته‌اند و مطمئن هستم به شورای محترم نگهبان هم گفته‌اند، ما همین‌ها را پیاده کنیم مشکل ما و نگرانی ما رفع می‌شود. آرام بشویم همه ما، این مسئولانی که دلشان می‌سوزد و می‌خواهند انتخابات بشود و کشور زمینه‌ای برای شلوغی و تشنج نباشد. از آن طرف هم من از همه گروه‌ها و از همه دسته‌ها می‌خواهم که تشنج نکنند و راه قانونی را طی بکنند. این که بکشیم کنار مگر معنا دارد این جوری؟ یا همه با هم می‌رویم، یا همه با هم می‌مانیم.

جامعه بین المللی به مسائل ایران) اصولا در ایران در این هفته های اخیر اتفاقاتی افتاده است که در مقایسه با دیگر دوران انتخابات چندان مشابهتی ندارد. شما دلیل این تغییر و تحولات یا دلیل این در واقع ویژگی ها را چطوری می توانید توضیح دهید و چرا به این مرحله ما رسیده ایم؟

داریوش همایون (تحلیلگر سیاسی و رایزن حزب مشروطه ایران): مهمترین تفاوتی که پیدا شده است (البته نسبت به انتخابات مجلس ششم برای این که انتخابات پیش از آن اصلا سر و صدایی بر نمی انگیخت و توجهی را جلب نمی کرد، ولی در انتخابات مجلس ششم یک تحول بزرگی روی داد و حقیقتا یک اکثریتی از مردم به قصد معینی (بیشتر مانع شدن از این که گروهی به مجلس راه پیدا بکنند) آمدند و با علاقه رای دادند و این بار مهمترین تفاوتی که پیدا شده است این است که آن عامل شور و شوق و انگیزش عمومی وجود ندارد و مردم خودشان را کنار کشیده اند. برعکس اگر در گذشته نمایندگان مجلس بی سر و صدا مجلس را ترک می کردند و خودشان را به جریان انتخاباتی و فرایند انتخاباتی بعدی می سپردند و یا راه پیدا می کردند و یا خیر، این بار نمایندگان مجلس با چنگ و دندان در پی دفاع از مواضع خودشان هستند و این یک ناهماهنگی است که ضمنا وضع را دراماتیک تر می کند. از طرفی در محافل سیاسی در درون حکومت جمهوری اسلامی، بیش از همیشه ما شاهد زد و خورد و مبارزه و تنش هستیم. هیچ وقت چنین سابقه ای نداشته است. همین طور هم که آقای شمس الواعظین هم می گفتند، در سطح بین المللی هم هیچ وقت توجه به این اندازه نبوده است به انتخابات مجلس در ایران و هیچ انتخاباتی. ولی از طرف دیگر توجهی که مردم باید نشان بدهند به کمترین رسیده است و مردم خودشان را کنار کشیده اند و این مبارزه را به بازیگران، یعنی به جناح های حکومتی واگذار کرده اند. این به نظر من مهمترین تفاوت است.

ف.ز.: آقای شمس الواعظین، تحسن شماری از نمایندگان در اعتراض به رد صلاحیت ها شیوه تازه ای از اعتراض است که نمایندگان در پیش گرفته اند. ولی به نظر می رسد که پس از دستور آیت الله خامنه ای به شورای نگهبان برای تایید صلاحیت نمایندگان دوره ششم مجلس، متحصنین دچار در واقع یک نوع بلانکلیفی و یا سردرگمی و یا هرچه بخواهیم اسمش را بگذاریم، برای ادامه این حرکت اعتراضی خودشان هستند. شما قضیه را چگونه می بینید، با توجه به دستور آقای خامنه ای و با توجه به این که سخنگوس شورای نگهبان امروز اعلام کرد که این دستور را به نحوی اجرا می کند، یعنی من غیر مستقیم قبول کرد که این دستور قابل اجرا هست؟

ماشاء الله شمس الواعظین: ببینید، من گمان می کنم انسجام درونی نمایندگان متحصن همچنان حفظ شده است. دلیلش هم این است که بلافاصله پس از رایزنی هایی که صورت گرفته است، و توصیه ای که آقای رئیس جمهوری محمد خاتمی می کند مبنی بر پایان دادن به تحسن، واکنش نشان می دهند و در راستای محمدرضا خاتمی، برادر رئیس جمهوری، بیانیه می کند که ما آماده ترک تحسن و مجلس نیستیم و به وضعیت خودمان ادامه خواهیم داد. ببینید، در ارتباط با پرسش اولتان من

مهمانان برنامه امشب ما عبارتند از: آقای ماشاء الله شمس الواعظین (روزنامه نگار)، آقای دکتر مهران براتی (تحلیلگر سیاسی و عضو شورای رهبری اتحاد جمهوری خواهان)، و آقای داریوش همایون (تحلیلگر سیاسی و رایزن حزب مشروطه ایران). اجازه بدهید گفتگوی امشب را با این پرسش از آقای شمس الواعظین آغاز کنیم که انتخابات دوره هفتم مجلس چه ویژگی هایی در مقایسه با انتخابات دوره ششم یا دیگر دوره ها دارد. آقای شمس الواعظین، بفرمایید.

ماشاء الله شمس الواعظین (روزنامه نگار، تهران): ببینید، من معتقدم ویژگی های انتخابات مجلس هفتم در قیاس با مجالس دیگر در دوره های دیگر، خیلی دارد برجسته می شود به دلیل توجهاتی که محافل و دولت های بین المللی نسبت به اوضاع ایران کرده اند. یعنی ببینید، مثلا نظارت استصوابی پدیده ای بوده که از مجلس سوم به بعد وجود داشته است، ولی هیچ کس نه در ایران و نه در خانواده بین المللی مورد توجهش نبوده چنین پدیده ای. اما در مجلس هفتم می خواهند این موضوع مورد بررسی قرار بگیرد، بر سرش تحسن صورت گرفته است، اتحادیه اروپا برخورد کرده است، ایالات متحده واکنش نشان داده است، خود نمایندگان و خود محافل سیاسی ایران نسبت به آن واکنش نشان داده اند و برخوردهای نسبتا تندی دارد صورت می گیرد. بنابراین خانواده بین المللی و محافل سیاسی ایران نسبت به این انتخابات از آن جهت اهمیت قائل هستند که مسائلیش دارد آرام آرام در حوزه خودآگاهی های بین المللی قرار می گیرد و در نتیجه اهمیتش نسبت به مجلس ششم، که یک مجلس نسبتا موفقی بوده است، افزایش پیدا می کند و جامعه ایران را دارد آماده می کند برای ورود در یک مرحله ای که به اصطلاح در یک خانه شیشه ای و شفاف فعل و انفعالات بین المللی قرار گیرد.

ف.ز.: آقای براتی، گذشته از مسائل بین المللی که آقای شمس الواعظین به آن اشاره کردند، در سطح درون جامعه ایران و در خود ایران چه ویژگی هایی را ما می توانیم در مقایسه با انتخابات پیشین ببینیم؟

دکتر مهران براتی (تحلیلگر سیاسی و عضو شورای رهبری اتحاد جمهوری خواهان): مساله اصلی به نظر من زوال اقتدار حکومتی کل نظام است و آن هم به دو دلیل مشخص هر نظامی که حداقل شرایط اقتدار حکومتی خودش را به وجود نیاورد و آن ها را رعایت نکند، آن نظام همه شرایط زوال پذیری را دارد. در این سال های اخیر به هر صورت آن چه که مربوط مقام ریاست جمهوری در این نظام می شده و آن چه که مربوط به نمایندگی به مسئله قوه قانونگذاری و قوانین مصوبه مجلس می گذرد، در هر دود حالت کلیت نظام با جلوگیری از اعمال اقتدار به اصطلاح قوه مجریه و قوه مشروطه، با از دست دادن هر دو پایه اصلی و ارکان نظام سیاسی، خودش را در شرایط زوال برده است و این به نظر من مهمترین تغییری است که الان انجام گرفته و در دوران پیشین به این شکل وجود نداشته است.

ف.ز.: ولی باز هم آقای همایون، منظور من از سوال هاید از آقای شمس الواعظین و آقای براتی این بود که ببینیم گذشته از این چیزهای کلی (مسئله زوال سیاسی و مسئله حساس شدن

می‌خواستیم یک مراجعه‌ای بکنم به یک نکته دیگری و آن این است که چون شما اشاره‌تان به این شکل به مسائل داخلی ایران است عمدتاً، الان دعوایی که شکل گرفته است و مناقشه و بحرانی که شکل گرفته است اوج بحران می‌تواند تلقی بشود میان دو پدیده، یعنی نهادهای انتصابی و نهادهای انتخابی. یعنی در کشور ما این می‌تواند اوج این مناقشه را رقم بزند و نمایندگان متصن بلافاصله پس از گذشت یک هفته از تحصن شان، احساس می‌کنند که تکلیف نهادهای انتصابی را در برخورد با نهادهای انتخابی کشور روشن کنند یا حداقل مهارش کنند یا حداقل به سود نهادهای انتخابی امتیازهای بیشتری از نهادهای بگیرند در روند دموکراتیزاسیون کشور. این چیزی است که به نظر می‌رسد از حرکات نمایندگان دارد دیده می‌شود و من گمان نمی‌کنم حرکت نمایندگان مجلس به ویژه با توجه به توضیح دکتر محمدرضا خاتمی مبنی بر این که حتی ما آمادگی داریم از صحنه انتخابات کنار برویم به نفع رد صلاحیت شدگان بیرون از حاکمیت که آن‌ها باید به حقشان برسند، به ویژه با توجه به این موضع می‌توانم بگویم که علی‌الحساب این مناقشه باز است و این بحران باز است و رایزنی‌ها ظاهراً نتوانسته است به نتیجه برساند یا به یک سازش برساند. البته من معتقد هستم فرجام چنین بحران‌هایی در نهایت نوعی سازش و توافق خواهد بود، اما باید دید که این توافق تا چه حدی به مصلحت و به سود منافع ملی و به سود منافع مردم و به سود نهادهای انتخابی است و تا چه حد به زیانشان خواهد بود.

ف.ز.: اما قبول دستور آیت الله خامنه‌ای شورای نگهبان و نمایندگان متحصن را در یک وضعیت دشواری قرار نمی‌دهد آقای شمس‌الوعظین؟

ماشاء الله شمس‌الوعظین: چرا، به هر حال رهبری وقتی وارد این ماجرا می‌شود بالاخره نمایندگان متحصن به اندیشه می‌افتند به عواقب چنین کاری. در هر حال با توجه به پاره‌ای از تفسیر‌هایی که از قانون اساسی می‌شود، اگر تبدیل بشود به یک معضل نظام سیاسی این مجوز و امکان را می‌دهد. البته چنانکه گفتم برابر با پاره‌ای از قرائت‌هایی که از قانون اساسی می‌شود، مجوز می‌دهد به رهبری تا وارد بشود و حل و فصل بکند موضوع را. اگر بحران‌ها تشدید می‌شود یا همین بحران اگر تشدید بشود، معلوم نیست واکنش آیت الله خامنه‌ای چه خواهد بود در ارتباط با این ماجرا. اگر تند باشد، به هر حال روند اوضاع را تند خواهد کرد. من البته گمان نمی‌کنم، گمان می‌کنم که وضعیت نمایندگان هنوز منسجم به لحاظ درونی و وضعیت و شرایط محیطی (منظورم در Policy کشور) مساعد است. دولت وارد عمل شده است، وزرا دارند وارد عمل می‌شوند، نمایندگان ادوار مجلس در دوره‌های گذشته دارند وارد عمل می‌شوند و پیام می‌فرستند، این‌ها حرکاتی است که فرجام نسبتاً مثبتی به نفع دموکراسی در کشور و به نفع نهادهای انتخابی داشته باشد.

ف.ز.: آقای براتی، با وجود انسجام نمایندگان، آن طور که آقای شمس‌الوعظین می‌گویند، با گذشت نه روز پس از تحصن نمایندگان آن شور شورق دفاع از این تحصن و استقبال افکار عمومی از این تحصن دیده نمی‌شود. آیا این زمان نیاز دارد یا اصولاً نمایندگان نمی‌توانند منتظر چنین پشتیبانی وسیعی باشند؟

دکتر مهران براتی: البته این فرمایش شما شاید کاملاً وضع را بیان نکند چون همان طور که در رسانه‌ها خوانده‌اید، حتماً دیده‌اید که نمایندگان شیراز به این تحصن پیوسته‌اند. الان بیش از ۲۵۰ نفر از متوکلین و نمایندگان فکری جریانات مختلف فکری، سیاسی، فرهنگی، و دانشگاهی پشتیبانی از این حرکت کرده‌اند و این روز به روز بیشتر هم خواهد شد. ولی من فکر می‌کنم مسئله اساسی در این است که دو مسئله را هم نمایندگان متحصن در سر دارند و هم مردم. مسئله اول این است که رفتن به مجلس و استفاده از حق نمایندگی و قانون‌گذاری و رد کردن قوانینی که به سود اصلاحات و پیشرفت جریان به اصطلاح مسالمت‌آمیز آرام کشور به سوی دموکراسی باشد، به هر صورت با شرایط موجود در قانون اساسی ممکن نیست و این فکر می‌کنم یک امر پذیرفته‌ای است. مسئله سوم که در بحث‌ها است این است که جریان به اصطلاح دموکراسی در ایران فعلاً هیچ نوع محمل و بلندگویی ندارد که صدای رسایی به بیرون از خودش داشته باشد که در ضمن وجاهت قانونی هم داشته باشد. من فکر می‌کنم با کوشش نمایندگان برای راهیابی به مجلس، این توهم نیست که با ادامه وجود شورای نگهبان و نظارت استصوابی و همه مشکلات دیگری که در این سال‌های گذشته دیده‌ایم، آن‌ها این توهم را داشته باشند. می‌توانند با روند قانون‌گذاری و آوردن قوانین جدید، راهگشای روند اصلاحات به سوی جدید باشند. بلکه هنوز در این فکر هستند که آخرین سنگری را که در اختیارشان می‌تواند قرار بگیرد برای مطرح کردن خواسته‌های مردم، این سنگر را از دست ندهند و این کوششی که انجام می‌شود در همین راستا است و من فکر می‌کنم الان جامعه ما دچار بحرانی بسیار عمیق‌تر از آن شده است که رفتن یا نرفتن نمایندگان به این مجلس، پاسخگوی این معضلات بشود. بحران موجود، بحرانی است که همه جوامع در شرایط گذار از یک حالت پیشین به حالت بعدی دچار آن می‌شوند. یکی از این علائم بحران به هر صورت حرکت این نمایندگان است. این دیگر بالاترین علامت استیصال یک فرد یا یک قوه قانونگذار است که در خانه‌ای که باید در آن قانونگذاری بکند، در همان جا متحصن می‌شود برای گرفتن حداقل حقوقی که باید خودش و شهروندها داشته باشند و ندیدن این روند به اصطلاح بحران اجتماعی که گریبانگیر جمهوری اسلامی شده است از طرف نیروهای اقتدارگرا، فکر می‌کنم مسئله‌ای باشد که به احتمال قوی ضربه‌های بسیار کاری به این نیروها خواهد زد، بدون این که الان خودشان متوجه آینده‌شان باشند.

ف.ز.: آقای همایون، آقای براتی در پاسخ به این پرسش که حرکت تحصن نماینده‌ها مورد استقبال قرار نگرفته است، مطرح کردند که این طور نیست و استقبال هم از آن شده است. آیا این حد از استقبال و پشتیبانی می‌تواند به نماینده‌ها آن مصونیت لازم را بدهد که در مقابل فشارهای حریف پایداری کنند؟

داریوش همایون: نه، به هیچ وجه. این مقدار پشتیبانی قابل ملاحظه نیست با توجه به گوناگونی جامعه ایرانی و نیروهای سیاسی بسیار قابل ملاحظه‌ای که در این جامعه هستند. مجلس کار خودش را در این چهار سال خراب کرده است. این‌ها هنگامی به تحصن دست زده‌اند که منافع خودشان در خطر افتاده است. اگر روز اول که خامنه‌ای آن‌ها را ممنوع کرد از ورود به بحث مثلاً لایحه مطبوعات یا

انتخابات حقوقدانان شورای نگهبان، اگر در آن موقع این ها مقاومت می‌کردند و نصف مقاومتی را که الان می‌کنند نشان می‌دادند، اصلا همه وضع عوض شده بود. این ها در طول چهار سال کاری برای مردم نکردند، حرکتی نشان ندادند، و از دانشجویان که مهمترین نیروی سیاسی در ایران هستند کمترین پشتیبانی را نکردند. منظور پشتیبانی موثر است، سخنرانی مهم نیست. این است که نمی‌توانند انتظار داشته باشند که مردم به آن ها پیوندند و آن چه که این اعتصاب را ضعیف می‌کند و نخواهد گذاشت که به جای مهمی برسد (حداکثر یک مصالحه ای همان طور که گفتم خواهد شد و یک جوری قائله را تمام می‌کنند)، همین است که مردم از کل فرآیند انتخاباتی سرخورده شده‌اند. بیهودگی مجلس و بیهودگی ریاست جمهوری بعد از سه انتخابات که مردم در آن شرکت موثر و وسیع کرده‌اند، ثابت شده است نه از طرف مردم، از طرف خود این نهادها. این نهادها عملا به مردم گفته‌اند که ما رای شما را لازم داریم، خود شما به هیچ درد ما نمی‌خورید و این جملات را مردم احساس کرده‌اند که ما می‌بینیم با همه سر و صدایی که این نه‌ده روزه بر سر این موضوع بلند شده است، در سطح جامعه نشانی نیست. خوب، باید بسیار برای این نمایندگان و برای کل جنبش دوم خرداد عبرت انگیز باشد.

ف.ز.: آقای شمس الواعظین، با توجه به مطلبی که مطرح شد و با توجه به شناخت شما از درون جامعه، پیش بینی شما از ادامه این حرکت اعتراضی نمایندگان چیست؟ یعنی نمایندگان تا کی می‌توانند دوام بیاورند و یا اینکه مجبور به یک نوع توافق با حریفان خودشان خواهند شد؟

ماشاء الله شمس الواعظین: در هر حال نکاتی که الان مطرح شد من گمان می‌کنم تا حدی می‌تواند که تعیین کننده باشد، از جمله این که این تحصن در پایان دوره دارد صورت می‌گیرد، در هر حال معانی، مفاهیم، و مضامینی برای خودش دارد. اگر این حرکت، یا شبهه این حرکت، یا Actionهایی از این قبیل می‌توانست در دوره دیگری اتفاق بیافتد، شائبه این که این مسئله در ارتباط با مسائل شخصی و موقعیت شخصی نمایندگان است از میان می‌رفت. اما بیائیم این جوری هم بگوئیم، بگوئیم که بله، نمایندگان اصلاح طلبی که الان وضعیت این جوری پیدا کرده‌اند و این ها، مسئله خودشان هم مطرح است. این جزو حقوق انسانی است و هیچ اشکالی هم ندارد. به ویژه این که اگر که پاره‌ای از این شخصیت ها که سابقه دفاع و پشتیبانی از حقوق ملت را داشتند در مجلس ششم را مورد توجه قرار دهیم، موضوع قابل توجه تر می‌شود از دید افکار عمومی و از دید کسانی که به این ها رای داده‌اند. در هر حال، موقعیت این ها شجاعانه بوده است، این ها افشاگری های زیادی کرده‌اند، این ها جلو سلب حقوق مردم را گرفتند در دوره مجلس ششم، این که گفته بشود که مجلس ششم هیچ کاری نکرده است، من فکر نمی‌کنم که منطبق با واقعیت است. اگر از نزدیک مسائل ایران را ملاحظه کنیم به طور عینی، مجلس ششم من معتقدم که همان طور که یک بار هم گفتم در تاریخ معاصر ایران

از مشروطه به بعد، یکی مجلس ششم است که تا این حد درخشید نامش. چرا؟ برای این که در دفاع از موقعیت مردم و حقوق مردم لویح بسیار زیادی تصویب کردند این ها، بسیار قابل توجه است این ها و بسیاری همین قابل توجه بودن این لویح و این مصوبات بوده است که محافظه کاران را وادار کرده است که هزینه‌های این چینی را برای منافع ملی را به جان بخرند، اما آماده ورود مجدد این ها به مجلس نباشند. من گمان می‌کنم که فرجام این کار یک توافقی خواهد بود که یک پله به سوی دموکراسی و نهادهای مدنی خواهد بود.

ف.ز.: آقای براتی، پیش بینی شما چیست؟ یعنی نمایندگان بالاخره در کجا مجبور خواهند شد که اعتراض خودشان را قطع کنند یا این که دامه بدهند؟

دکتر مهران براتی: من فکر می‌کنم با این حرکتی که نمایندگان مجلس کرده‌اند و نتیجه کمی که به دست خواهد آمد و من هم تایید می‌کنم که نتیجه به هر صورت این زحمات و این Actionها، نوعی کنار آمدن و سازش خواهد بود. ولی طرح سوال در جامعه به کلی دیگر عوض خواهد شد. دیگر مسئله مطرح در جامعه این نیست که چگونه ما به نمایندگان موجود در مجلس شورای اسلامی و یا نیروهایی که الان در حزب مشارکت شرکت دارند، از طریق ورود آن ها به مجلس مسائل را پیش ببریم. بلکه مسئله ای که در جامعه مطرح می‌شود آزادی احزاب خواهد بود، انتخابات آزاد، تشکیل مجلس موسسان، و تغییر قانون اساسی از طریق مجلس موسسان برای از میان برداشتن تمام نهادهایی که این وضع موجود را به وجود آورده‌اند و این طرح سوال جدید در جامعه فکر می‌کنم در رابطه با بحرانی که پیش آمده است، دیگر اجتناب ناپذیر است و این بحث هم اکنون در مطبوعات ایران هم در سطح گسترده‌ای مطرح است. نه فقط در سطح مطبوعات، در میان حزب مشارکت، در میان اصلاح طلبان و بیرون از اصلاح طلبان.

ف.ز.: آقای همایون، پیش بینی شما چیست؟

داریوش همایون: خود حرکت دیگر به نظر من آن قدر اهمیت ندارد. من هم موافقم که وضع در ایران از این مسائل گذشته است، بحث تغییر کرده است، و مبارزه در میدان های دیگری جریان دارد. الان موضوع بودن یا نبودن این رژیم است، نه این که کدام گوشه این رژیم بهتر است و تقویت بشود و کدام گوشه رژیم بدتر است و اختیاراتش کم بشود. دیگر از این مسائل گذشته است. یک زورآزمایی است حالا در سطح جامعه با یک گروه حاکمی که بخشی از آن در مجلس متمرکز شده است، در ریاست جمهوری متمرکز شده است، و مقدار زیادی اعتبار خود را از دست داده است و بخش دیگری از آن همه قدرت‌ها را دارد و تا آخرین لحظه و با آخرین نیرو مقاومت خواهد کرد. این یک زورآزمایی است که دیگر از حدود انتخابات و مجلس تجاوز خواهد کرد و تجاوز کرده است.....

[Link to original article](#)